

Työkyvyn tuen palveluiden kehittäminen

Kalle Onnela, projektipäällikkö

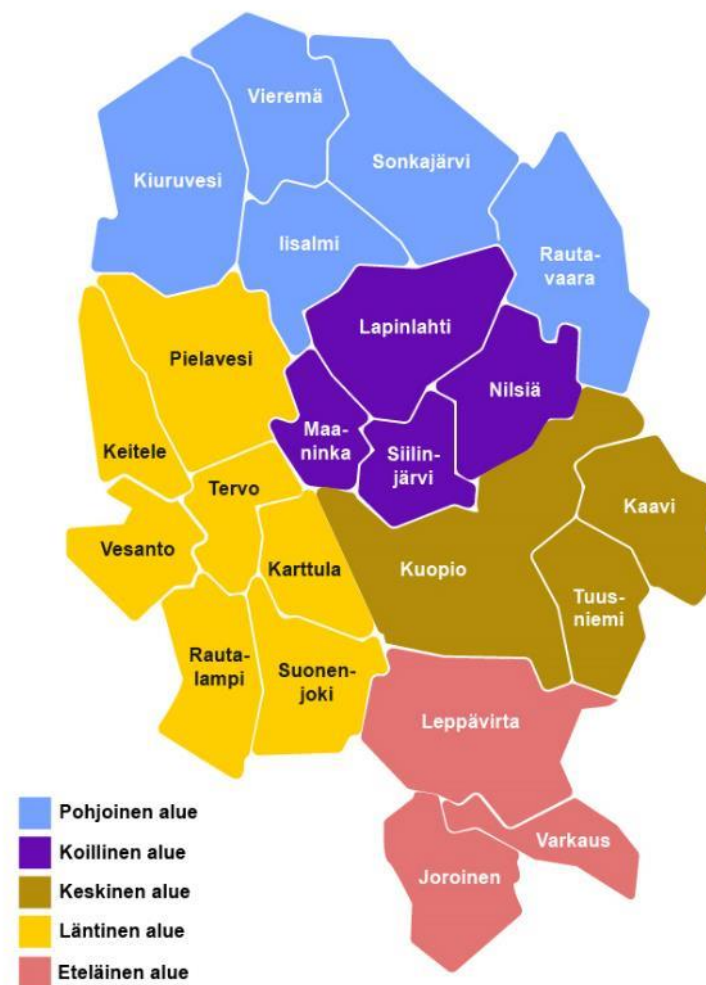
29.11.2024

Pohjois-Savo

- 248 190 asukasta, joista Kuopiossa 124 021
- 18–64 –vuotiaiden määrä 138 891, joista Kuopiossa 75 100 ([foresavo | Väestö](#))
- Työttömyysaste 10,2 %, eli 11 459 henkilöä
- Alle 25-vuotiaat 1 446 henkilöä
- Pitkäaikaistyöttömiä 4 034, joista yli kaksi vuotta työttömänä olleita 2 143 henkilöä ([POHJOIS-SAVO Työllisyyskatsaus Syyskuu 2024](#))
- Kansallisissa sairastavuus- sekä työkyvyttömyysindekseissä maan korkeimmat indeksiluvut
- Erityisesti mielenterveyden häiriöiden sekä tuki- ja liikuntaelimestön sairauksien esiintyvyys korkea

Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelualueet

Pilari 3 (2023-2024), Työllisyysaste ja osaamistaso

Työkykyohjelman laajentaminen, Työpaketit (Valtionavustus 800 t€)

Pilotointiyksikkö

Työkyvyn tuen tiimi osaksi Pohjois-Savon hyvinvointialueen sote-keskuksia (TYTTI)
Kohderyhmänä TE-toimiston ja kuntien työllisyyspalveluiden asiakkaana olevat työttömät osatyökykyiset sekä ilman työtä olevat, jotka eivät ole työnhakijoina TE-toimistossa

Keskinen palvelualue
(Sote-keskus)

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus Pohjois-Savoon (LATU)
Kohderyhmänä kuntouttavassa työtoiminnassa olevat sekä sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdetyön asiakkaat

Työikäisten
sosiaalipalvelut,
keskinen palvelualue

Pohjois-Savon alueen ammattilaisten työkyvyn tuen osaamisen vahvistaminen (AMOS)

Pohjois-Savo

IPS – sijoita ja valmenna –kehittämishankkeen laajentaminen (Valtionavustus 368 t€)

Pilotointiyksikkö

IPS-toimintamalliin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus Pohjois-Savoon
Tuetaan mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden henkilöiden ja mielenterveyskuntoutujien työmarkkinoille pääsyä, paluuta ja siellä pysymistä. Rakennetaan uudenlaista tiivistä yhteistyötä työllistymistä tukevien ja psykiatrian palveluiden välillä.

Siilinjärven
aikuispsykiatrian
poliklinikka

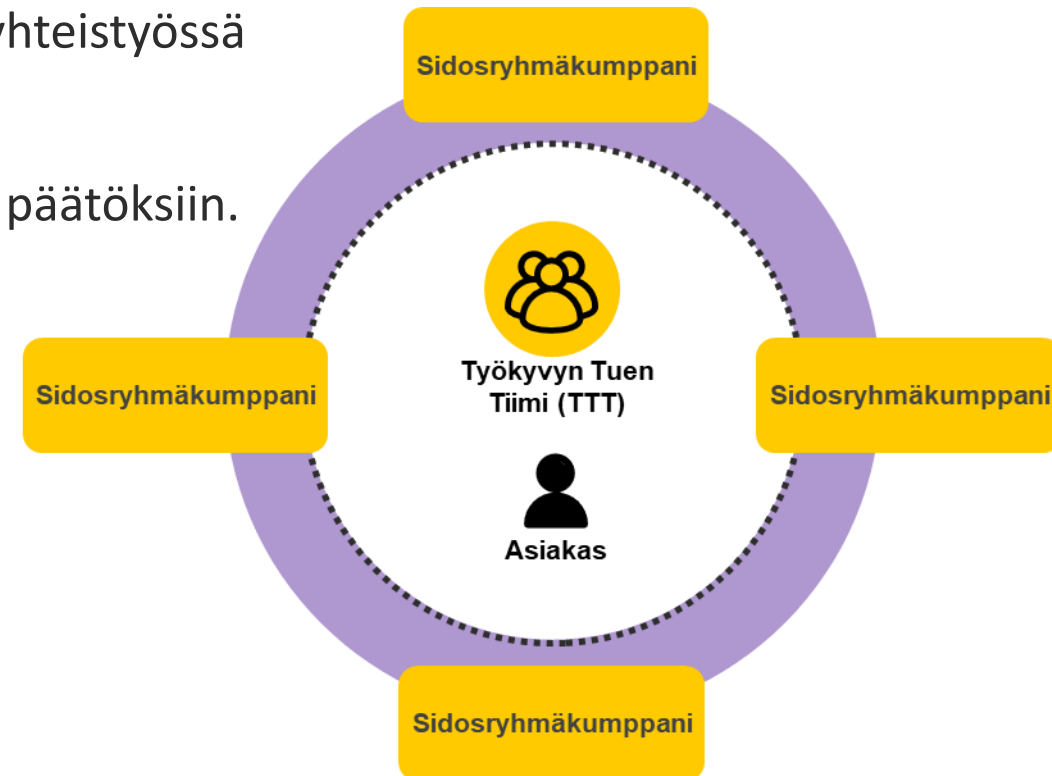
Työkyvyn ja työllistymisen tuen projektien ohjaava työryhmä

- ♥ **PSHVA sote-keskus:** palveluyksikköjohtaja **Ritva Vitri** (varajäsen avoterveydenhuollon ylilääkäri/keskinen palvelualue Pauliina Sulku)
- ♥ **PSHVA työikäisten sosiaalipalvelut:** palveluesihenkilö **Virpi Kilpeläinen** (varajäsen palveluohjaaja Katja Komulainen)
- ♥ **PSHVA aikuispsykiatria:** apulaisylilääkäri **Jouni Heiskanen** (varajäsen osastonhoitaja Maarit Laukkanen)
- ♥ **PSHVA kuntoutus:** apulaisylilääkäri **Hanna Kaijankoski** (varajäsen kuntoutussuunnittelija Hanna Happonen)
- ♥ **Kela, Monialainen ratkaisukeskus:** tiimipäällikkö **Tiina Toivola** (varajäsen palvelukeskuksen päällikkö, Itäinen asiakaspalveluyksikkö Janne Nissinen)
- ♥ **Pohjois-Savon Te-palvelut:** Palvelujohtaja **Päivi Halonen** (varajäsen palvelupäällikkö Pasi Iivarinen)
- ♥ **Kuntien työllisyyspalvelut** (pilottikunnat Kuopio ja Siilinjärvi): vastaava työllisyyspalvelukoordinaattori **Minna Friman** (Kuopio, varajäsen työllisyyspalvelupäällikkö Virpi Noronen), työllisyyskoordinaattori **Mervi Seppänen** (Siilinjärvi)
- ♥ **THL Työkykyohjelman aluekoordinaatio:** projektipäällikkö **Leena Normia-Ahlsten**

- ♥ **PSHVA Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon-hanke:** projektiasiantuntija **Heidi Räsänen**, IPS – työhönvalmennus
- ♥ **PSHVA Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon-hanke:** projektipäällikkö **Kalle Onnela**, (Pilari 3) Työkyvyn ja työllistymisen tuen projektit

Työkyvyn Tuen Tiimi (TTT)

- Työkyvyn tuen tiimi on moniammatillinen ja asiakkaan tarpeiden mukainen
- Monialaiset työ- ja toimintakyvyn tuen palvelut toteutetaan yhteistyössä alueen muiden sidosryhmäkumppanien kanssa
- Työkyvyn tuen palveluissa asiakas vaikuttaa itseään koskeviin päätöksiin.
- Työkyvyn tuen tiimi:
 - lääkäri
 - työttömien terveystarkastuksia suorittava sairaanhoitaja/terveydenhoitaja
 - työkykykoordinaattori

MONIALAINEN TIIMI
ASIAKKAAN YMPÄRILLÄ

Työkyvyn tuen tiimin asiakaskohderyhmä

Seuraavan asiakaskriteeristön täyttävät asiakkaat voidaan ohjata Työkyvyn tuen tiimin palvelujen piiriin:

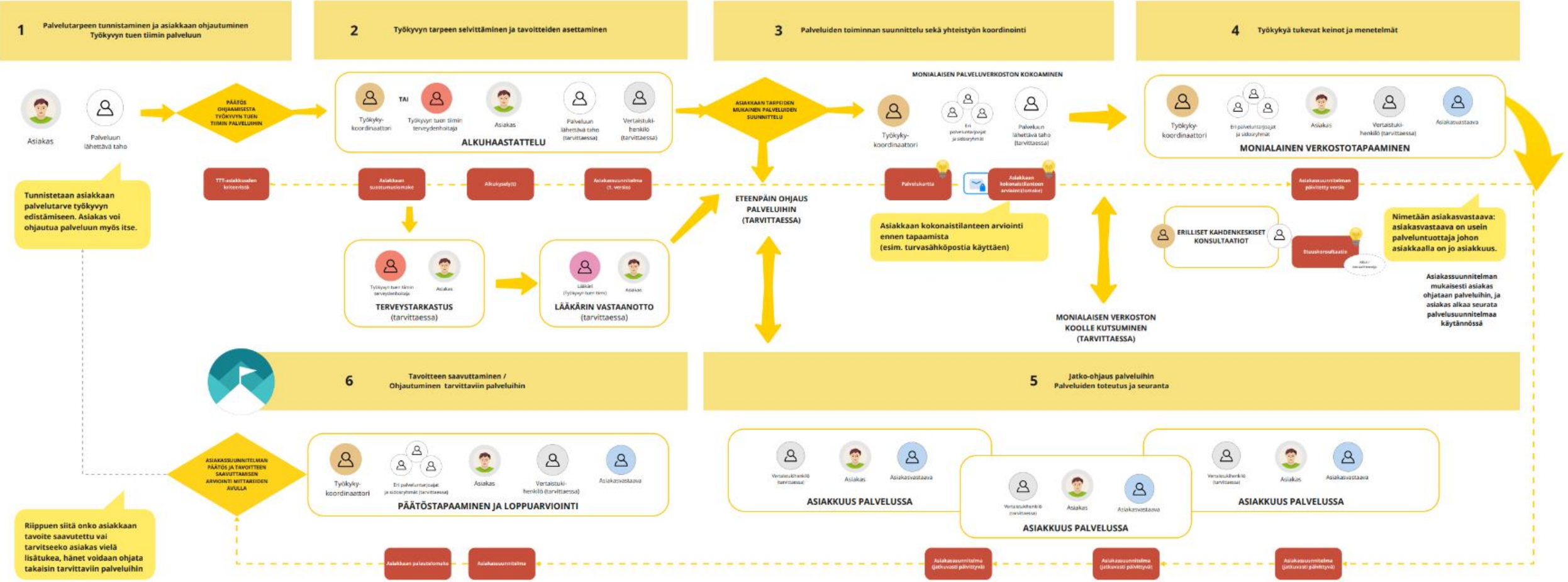
- 18–65 -vuotias
- Työterveyshuollon tai opiskelijaterveydenhuollon palveluiden ulkopuolella
- Arvioidaan olevan kuntoutumis- ja työllistymisedellytyksiä
- Tarve monialaiseen työ- ja toimintakykyarvioon
- Pitkäaikainen työkykyyn vaikuttava fyysinen, psyykinen, sosiaalinen tai kognitiivinen haaste
- Ratkaisua työllistymisen edistämiseksi ei ole löytynyt aiemmista palveluista
- Ei kärsi akuutista päihde- tai mielenterveysongelmasta ja/tai vakavasta mielenterveysongelmasta
- Ei ole käynnissä olevaa työkykyyn tai sen arviointiin vaikuttavaa prosessia erikoissairaanhoidossa

Asiakkaan palvelupolku vaiheittain työkyvyn tuen tiimin toimintamallissa

1. Palvelutarpeen tunnistaminen ja asiakkaan ohjautuminen työkyvyn tuen tiimin palveluun
2. Työkyvyn tarpeen selvittäminen ja tavoitteiden asettaminen
3. Palveluiden toiminnan suunnittelu sekä yhteistyön koordinointi
4. Työkykyä tukevat keinot ja menetelmät
5. Jatko-ohjaus palveluihin. Palveluiden toteutus ja seuranta
6. Tavoitteen saavuttaminen

MERKINTÖJEN SELITYKSET

Pilotin tilastoja

- Työkykykoordinaattorin vastaanotolla kävi 138 asiakasta, 172 käyntiä (08/23-09/24). Lisäksi 322 konsultaatioyhteydenottoa, joissa 162 kunnan työllisyyspalveluista ja 58 kappaletta työikäisten sosiaalipalveluista.
- Työkyvyn tuen tiimin lääkärin vastaanotolla 146 asiakasta (09/23-10/24)
- Terveystieteiden tutkimuskeskuksen asiakastilastoja ei ole tällä hetkellä saatavissa

- Asiakasohjauksista 58 % kunnan työllisyyspalveluista, 18 % työikäisten sosiaalipalveluista

- Asiakkaiden keski-ikä 37 vuotta, miesten osuus 64 %
- Pitkäaikaistyöttömiä 82 %, yli 3 vuotta työttömänä olleita 65 %

Monialainen asiakasyhteistyö

- Monialainen palveluverkosto koottiin 122 asiakkaan palveluprosessissa.
- Taulukossa on esitetty monialaiseen asiakastyöhön osallistuneet tahot.
Esim. kunnan työllisyyspalvelut ollut mukana 59 asiakkaan palvelupolulla.

Monialainen yhteistyö organisaatioittain	Lukumäärä	%-osuus
Kunnan työllisyyspalvelut	59	43
Sosiaalipalvelut	41	30
Kela	30	22
3. sektori	10	7
Muu palveluntuottaja	7	5
TE-toimisto	5	4
Muu verkosto	5	4
Mt-palvelut	3	2
Rikosseuraamuslaitos	2	1
Muu terveystyö	1	1

Vaikutusten arviointi

Mittarit: Työkyvyn tuen tiimin toimintaa pyrittiin arvioimaan toiminnan vaikutustavoitteiden toteutumisen kautta n. 6 kk seurantajaksolla

Ali- ja häiriökysyntään vastaaminen rajattiin selvityksen ulkopuolelle seurantajakson vuoksi

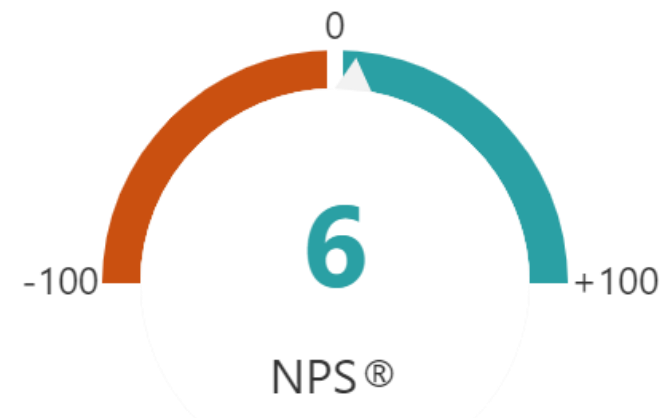
	Tavoitteet	Mittarit
 <h2>1. Asiakasvaikutukset</h2>	<ul style="list-style-type: none"> a. Parantunut työ- ja toimintakyky b. Parantunut hyvinvointi ja elämänlaatu c. Parantuneet työllistymisen edellytykset 	<ul style="list-style-type: none"> a. Työkykyajan muutokset b. Osallisuusindikaattori + 3X10D c. Työllisyystilanteen muutokset ja niiden taloudellinen merkitys (HVA:n ulkopuoliset vaikutukset)
 <h2>2. Järjestäjävaikutukset</h2>	<ul style="list-style-type: none"> a. Asiakkaan tarpeisiin vastaava monialainen ja verkostomainen työskentely vahvistuu b. Toiminta on vaikutuksiltaan ja tuottavuudeltaan kustannusvaikuttavaa c. Toiminta vastaa asiakasryhmän alikysynnän ja häiriökysynnän haasteisiin* 	<ul style="list-style-type: none"> a. Asiakkaalle, tiimille ja sidosryhmille suunnattujen kyselyjen tulokset sekä muut prosessimittarit (esim. onko asiakasvastaava nimetty) b. Asiakasvaikutukset suhteessa resurssikäyttöön, tuottavuus verrattuna muuhun toimintaan c. Asiakaskohtainen sote-palvelukäyttö vuotta ennen vs vuotta jälkeen TYTTIin tulon*

* Rajattu elokuun 2024 aikana toteutettavan arvioinnin ulkopuolella

Mittarit: Asiakasvaikutusten epäluotettavuuden vuoksi toimintamallin vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden arviointi ei mahdollistunut

Näkökulma	Tavoite	Mittarit	Tiedonkeruun toteutuminen	Arvioinnin toteutuminen
Asiakas- vaikutukset	Parantunut työ- ja toimintakyky	Työkykyajan muutokset	<ul style="list-style-type: none"> Työkykyajan, osallisuusindikaattorin, 3X10D ja työllisyystilanteen tiedot kerättiin alkupisteessä ja n. 6 kk kohdalla paperilomakkeella. 6 kk –tiedonkeruu toteutettiin lähettämällä asiakkaalle kirje kotiin. Tiedot koostettiin arviointiin anonyymeihin mittarikohtaisiin koontitaulukoihin. 	<ul style="list-style-type: none"> PROM-kyselyyn vastasi alkutilanteessa 48 asiakasta, joista 14 vastasi myös seurantakyselyyn 6 kk kohdalla. Seurannan vastaajamäärän alhaisuus sekä vastausten ristiriitaisuus ei mahdollista vahvojen johtopäätösten vetämistä asiakasvaikutuksia koskien.
	Parantunut hyvinvointi ja elämänlaatu	Osallisuusindikaattori + 3X10D		
	Parantuneet työllistymisen edellytykset	Työllisyystilanteen muutokset ja niiden taloudellinen merkitys (HVA:n ulkopuoliset vaikutukset)		
Järjestäjä- vaikutukset	Asiakkaan tarpeisiin vastaava monialainen ja verkostomainen työskentely vahvistuu	Asiakkaalle, tiimille ja sidosryhmille suunnattujen kyselyjen tulokset sekä muut prosessimittarit	<ul style="list-style-type: none"> Tiedonkeruu koostui asiakkaan vastaamasta asiakaskyselystä (PREM) sekä yhteistyötahojen osalta kerätyistä tiedoista seurantatiedoista (asiakasvastaavuus, yhteistyötahojen määrä) ja kokemuksista sidosryhmäkyselyn kautta. Tiedot koostettiin arviointiin anonyymeihin mittarikohtaisiin koontitaulukoihin. 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakaskyselyn vastausmäärä oli 46, mikä mahdollisti asiakkaiden palvelukokemuksen arvioimisen. Sidosryhmäkyselyyn saatiin vastauksia 25 vastaajalta ja usealta eri yhteistyötaholta, mikä mahdollisti ammattilaisten kokemuksen arvioimisen.
	Toiminta on vaikutuksiltaan ja tuottavuudeltaan kustannusvaikuttavaa	Asiakasvaikutukset suhteessa resurssikäyttöön, tuottavuus verrattuna muuhun toimintaan		

Asiakaskokemukset

- 44,9 % vastanneista (n = 49) koki pärjäävänsä käynnin tai saamansa palvelun jälkeen paljon paremmin tai paremmin (6,1 % ”huonommin” tai ”paljon huonommin”)
- 81,7 % koki saamansa hoidon/palvelun hyödylliseksi
- 91,8 % koki, että häntä koskevat päätökset tehtiin yhteistyössä hänen kanssaan (8,2 % ”ei samaa eikä eri mieltä”)
- 91,9 % koki samaansa tiedon hoidosta/palvelusta olleen ymmärrettävää
- 79,6 % koki tietävänsä miten hänen hoito/palvelunsa jatkuu

”[Työkykykoordinaattori] ja tiimi auttoivat minua tekemään selkoa monimutkaisesta työkyvyttömyystilanteestani ja ohjasivat eteenpäin. Tämä moniammatillisuus ja omaan tilanteeseen räätälöity ohjaus on aivan loistavaa.”

”Kohtaaminen ja läsnäolo”

”Tuntui että otettiin tosissaan ja sai myös apua ja neuvoja. Sekä ohjattiin eteenpäin muihin palveluihin.”

”Mahdollisuus keskustella omasta terveydentilasta ja pääsy nopeasti lääkärille.”

”Minua kuultiin, tilanteeni kartoitettiin perinpohjaisesti ja apu kohdennettiin juuri minun tarpeisiini. Koin että minulla oli väliä ja elämälläni oli merkitystä. Sain todella kattavasti tietoa ja asiat avattiin ja selitettiin minulle aina auki ja lopuksi varmistettiin, että varmasti ymmärsin. Minulle jäi aina todella lämmin ja huolehdittu olo tapaamisten jälkeen ja ahdistus sekä ja häpeä omasta tilanteesta helpottivat.”

Ammattilaisten kokemukset

- 96 % vastaajista (n = 25) suosittelisi työkyvyn tuen tiimin jatkoa (80 % prosenttia ”Täysin samaa mieltä”)
- 84 % piti työkyvyn tuen tiimin toimintaa asiakkaan näkökulmasta vaikuttavana
- 84 % vastaajista koki työkyvyn tuen tiimin toiminnan parantaneen eri toimijoiden välistä yhteistyötä

”Olemme saaneet työikäisten sosiaalityöhön linkin terveystalvueluihin, jotka sotessa ovat yhä hyvin erillisiä. Toivon kehittämistyön yhä jatkuvan, sillä terveydentila ja lääkäriin kannanotto on tärkeää monessa asiakastilanteessa ja oikeiden palveluiden järjestämistä ajatellen.”

(Työikäisten sosiaalipalvelu)

”Työkyvyn tuen tiimin toiminnan laajentaminen vähentää viranomaistahojen (työllisyyspalvelut, sosiaalityö ja terveydenhuolto) häiriökysyntää, koska työkyvyn tuen tiimin kautta päästään tarttumaan asiakkaan tilanteeseen monialaisesti ja laajakatseisesti. Näin viranomaistyö kohdentuu oikein ja oikea-aikaisesti. Lisäksi työkyvyn tuen tiimi mahdollistaa sen, että vihdoinkin asiakkaan tilanne saadaan huomioitua kokonaisuutena. Pelkkä sosiaalityö+työllistymispalvelut yhdistelmä ei ole ollut koskaan riittävä, koska terveydenhuolto on niin keskeinen toimija näiden asiakkaiden kohdalla,

joilla työttömyyden taustalla on terveydentilaan liittyviä asioita.”

(Työikäisten sosiaalipalvelu)

”Asiat keskustellaan työkyvyn tuen tiimin kanssa asiakastapaamisella perinpohjin, niin ne lähtevät etenemään heti, eikä asiakkaan tarvitse ensin odottaa 6kk lääkärille ja sitten 3-6kk KELAlle, jolloin sovittu ja läpi käyty asia jo unohtuu ja ehkä motivaatiokin muuttuu matkan varrella. Iso etu on se, että lääkäri on tiennyt ja osannut käsitellä työkykyyn liittyvät asiat ja haasteet asiakkaan kanssa, tehdä hoitosuunnitelman ja tarvittaessa lausunnot ja suosituksen kuntoutuksiin. - - Yhteistyö Kelaan on ollut nopeampaa työkyvyn tuen tiimin kautta ja asiakas on päässyt kuntoutuksiin jonoon ennätysajassa.

Jopa muutamissa viikoissa.”

(Kunnan työllisyyspalvelu)

”Helppo ottaa yhteyttä työkyvyn tuen tiimiin ja nimettyihin työntekijöihin, tietää keneltä asioista kysyä.”

(Pohjois-Savon TE-palvelut)

Johtopäätökset ja suositukset

- Pilotissa palveluiden yhteensovittaminen kohensi sekä asiakaskokemusta että palveluprosessien toimivuutta
- Etenkin terveydenhuollonpalveluiden tiiviimpi mukana olo on nopeuttanut asiakasprosesseja
- Organisaation sisäisinä hyötyinä muun muassa lääkäriresurssin (sekä työikäisten sos. palveluiden resurssin?) säästäminen → laajojen taustatietojen kerääminen, osaamisen lisääminen ja keskittäminen.
- Jatkoehdotus: vahvistetaan perusterveydenhuollon mukana oloa joko a) lisäämällä ja keskittämällä työttömien terveystarkastusten resurssia tai b) muodostamalla jokaiselle (3) palvelualueelle työkykykoordinaattorin työtehtävä.
- Alueellisen kumppanuusfoorumien kokoaminen, jossa sovitaan reunaehdoista (vrt. TE-Sote-yhdyspintatyön suositukset): yhteistyön mallit, koordinointi, resurssit, kohderyhmät...

Katse tulevaisuuteen...

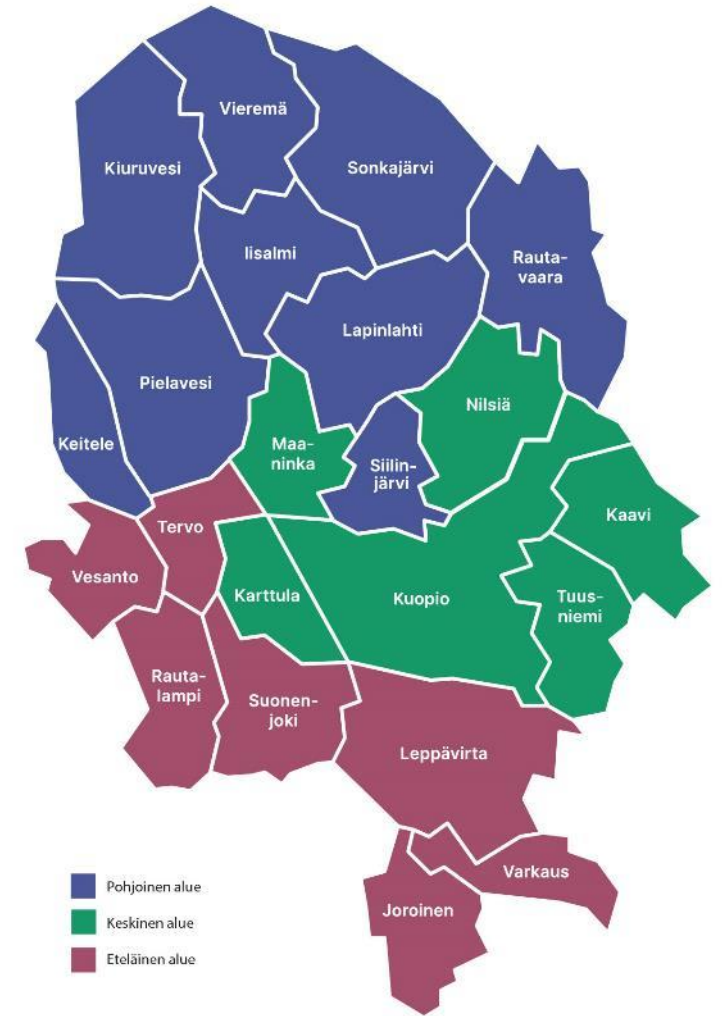

Ylä-Savo: Iisalmi, Kiuruvesi, Pielavesi, Sonkajärvi ja Vieremä

Kuopio: Kuopio, Kaavi, Keitele, Lapinlahti, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi ja Vesanto

Keski-Savo: Varkaus, Joroinen, Leppävirta ja **Pieksämäki**

Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelualueet
Peruspalvelut

■ Pohjoinen alue
■ Keskinen alue
■ Eteläinen alue

Lähde: [TE-palvelut 2024-uudistus - Siilinjärven kunnan verkkosivut](#)

Projekti:

Työkyvyn tuen tiimin laajentaminen

- Pääkohderyhmänä ovat **nuoret työelämän ulkopuolella olevat aikuiset** (18–35-vuotiaat), joiden **työttömyyden kesto on alle 12 kk** (työ- ja toimintakyvyssä oltava edellytyksiä kohentumiseen, kohti työelämää ja/tai kuntoutumista)
- Resurssit:
 - Projektipäällikkö
 - Työkykykoordinaattori (1 htv / palvelualue)
 - Lääkäri (yhteensä 1 htv; alustava jakauma Keskinen 40%, Pohjoinen 30%, Eteläinen 30%)
- Haettu sisäistä rahoitusta aikavälille 1.1.2025-31.12.2025 (VM Toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen- rahoitus)

Tarkemmat toimintamallikuvaukset Innokylässä

Työkyvyn tuen tiimi: Työkyvyn tuen tiimi, Pohjois-Savon HVA (RRP, P3) | Innokylä

Laatuperusteinen tuetun työllistymisen työhönvalmennus: Laatuperusteinen tuetun työllistymisen työhönvalmennus, Pohjois-Savon HVA (RRP, P3) | Innokylä

IPS-työhönvalmennus: IPS Sijoita ja valmenna! - toimintamalli, Pohjois-Savon HVA (RRP, P3) | Innokylä

Työkyvyn ja työllistymisen tuen projektien (RRP) päätöswebinaari tiistaina 10.12.2024 klo 9-11

Tervetuloa Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon -hankekokonaisuuden (RRP) Työkyvyn ja työllistymisen tuen projektien päätöswebinaariin.

Ohjelma:

Klo 9-10 Työkykyohjelman laajennus

- ▼ **Aloitussanat**
projektipäällikkö Kalle Onnela, Työkyvyn ja työllistymisen tuen projektit
- ▼ **Työkyvyn tuen tiimin pilotin tulokset ja kokemukset**
projektikoordinaattori Ninja Vepsäläinen, Työkykyohjelman laajennus
- ▼ **Työkyvyn tuen tiimin kansallinen tilannekuva ja tulevaisuus**
kehittämispäällikkö Leena Normia-Ahlsten, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
- ▼ **Työkyvyn tuen palveluiden tulevaisuus Pohjois-Savossa**
palveluysikköjohtajat Heli Pärnänen, Työikäisten sosiaalipalvelut sekä Ritva Vitri, Sote-keskus
- ▼ **Työkyvyn tuen palveluihin liittyvää keskustelua**

Klo 10-11 IPS-työhönvalmennus

- ▼ **IPS-työhönvalmennuspilotin tulokset ja kokemukset**
projektiasiantuntija Heidi Räsänen, IPS-työhönvalmennus
- ▼ **IPS-työhönvalmennuksen kansallinen kehittäminen, tuloksia ja tulevaa**
projektipäällikkö Helka Raivio, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
- ▼ **IPS-toimintamallin tulevaisuus Pohjois-Savon hyvinvointialueella**
ylivohtaja Saija Turpeinen sekä apulais-osastonhoitaja Tanja Kurki, Aikuispsykiatrian avohoito
- ▼ **IPS-työhönvalmennukseen liittyvää keskustelua ja päätössanat**

Lisätiedot: Kalle Onnela,
kalle.onnela@pshyvinvointialue.fi

Lisätietoja ja Teams-linkki:

<https://pshyvinvointialue.fi/fi/tyokyvyn-ja-tyollistymisen-tuen-projektien-paatoswebinaari>

Kalle Onnela

Projektipäällikkö / Työkyvyn ja työllistymisen tuki

Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon

Suomen kestävän kasvun ohjelma, RRP

p. 044 717 4552

kalle.onnela@pshyvinvointialue.fi